

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Πολιτικών Μηχανικών
Τομέας Μεταφορών και Συγκοινωνιακής Υποδομής

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΤΣΟΛΑΚΗ ΑΘΗΝΑ

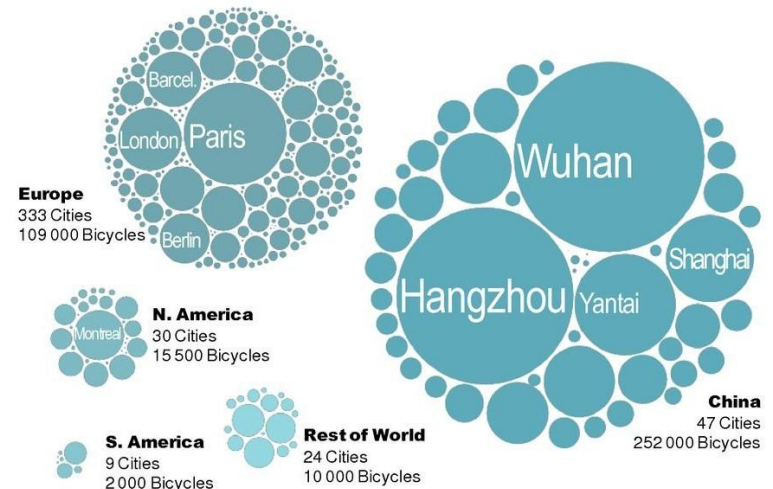
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014

Εισαγωγή

Σύστημα ενοικίασης ποδηλάτων (Σ.Ε.Π.)

- Λειτουργία συστημάτων αυτόματης μίσθωσης δημόσιας χρήσης ποδηλάτων σε περισσότερες από **600** πόλεις παγκοσμίως.
- Πρόσβαση σε ποδήλατα με **αυτοματοποιημένο** τρόπο και χρήση για εκτεταμένο χρονικό διάστημα.
- Μείωση της **συμφόρησης**.
- Βελτίωση της ποιότητας του **αέρα**.

Source: ITF, data from Data from MetroBike, LLC (<http://www.MetroBike.net>, accessed 12 December, 2012)

Στόχος Διπλωματικής Εργασίας

- Η διερεύνηση των χαρακτηριστικών που επηρεάζουν στην επιλογή ενός συστήματος ενοικίασης ποδηλάτου για τις μετακινήσεις εντός του Δήμου Αθηναίων αντί των υπόλοιπων εναλλακτικών μετακίνησης (Ι.Χ., Μ.Μ.Μ., άλλο)
- Η ανάπτυξη στατιστικών μοντέλων που αποτυπώνουν τη σχέση μεταξύ της επιλογής του Σ.Ε.Π. και των παραγόντων που την επηρεάζουν.

Βασικά στάδια Διπλωματικής Εργασίας

- Προσδιορισμός στόχου
- Βιβλιογραφική ανασκόπηση
- Διαδικτυακή ερευνά
- Επεξεργασία στοιχείων
- Επιλογή μεθοδολογίας
- Ανάπτυξη μαθηματικού μοντέλου
- Περιγραφή αποτελεσμάτων
- Συμπεράσματα / Προτάσεις

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση (1/2): Σ.Ε.Π.

- Ανάγκη διερεύνησης των παραγόντων που επηρεάζουν τη χρήση Σ.Ε.Π. πριν την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος.
- Μελέτη Σ.Ε.Π. στο πλαίσιο του ευρύτερου συγκοινωνιακού δικτύου.
- Αναγκαιότητα μελέτης τόσο πριν όσο μετά, αλλά και κατά τη διάρκεια, εφαρμογής ενός συστήματος ενοικιαζόμενων ποδηλάτων.
- Ανάγκη για σωστά σχεδιασμένο δίκτυο ποδηλατοδρόμων και σταθμούς ενοικίασης.

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση (2/2): Μέθοδος Δεδηλωμένης προτίμησης

- Είναι κατάλληλη για έρευνες που αφορούν σε υποθετικές καταστάσεις.
- Μπορεί να συνδυαστεί με τη μέθοδο αποκαλυπτόμενης προτίμησης.
- Απαιτείται ένα επαρκές και αντιπροσωπευτικό δείγμα.
- Το διαδίκτυο αποτελεί ένα εξαιρετικό μέσο διεξαγωγής ερευνών, χρειάζεται όμως προσοχή.

Διαδικτυακή Έρευνα

- 252 ερωτηματολόγια.
- Μέθοδος δεδηλωμένης προτίμησης.
- Α΄ μέρος: Οδηγική συμπεριφορά και οδηγικές συνήθειες των ερωτώμενων.
- Β΄ μέρος: Εξοικείωση των ερωτώμενων με την ιδέα του ποδηλάτου ως μέσου μεταφοράς.
- Γ΄ μέρος: Επιλογή ανάμεσα σε ποδήλατο, αυτοκίνητο, μέσα μαζικής μεταφοράς ή και κανενός από τα προηγούμενα, σε υποθετικές κυκλοφοριακές συνθήκες.

Κλασματικός παραγοντικός σχεδιασμός

16 σενάρια

Δύο ομάδες των 8 σεναρίων

- Δ΄ μέρος: Δημογραφικά χαρακτηριστικά συμμετεχόντων

Ερωτήσεις που αναλύθηκαν

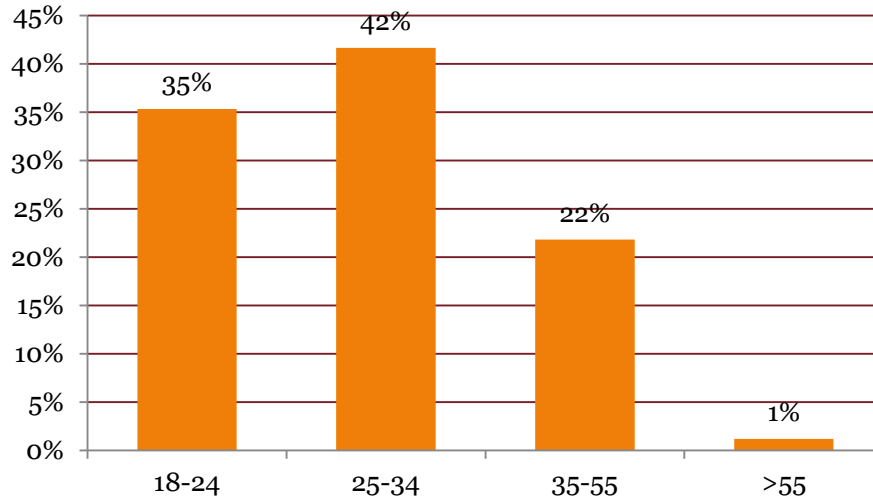
- Επιλογές σεναρίων δεδηλωμένης προτίμησης
- Φύλο
- Ηλικία
- Εκπαίδευση
- Επάγγελμα
- Εισόδημα
- Οικογενειακή κατάσταση
- Ευελιξία ωραρίου

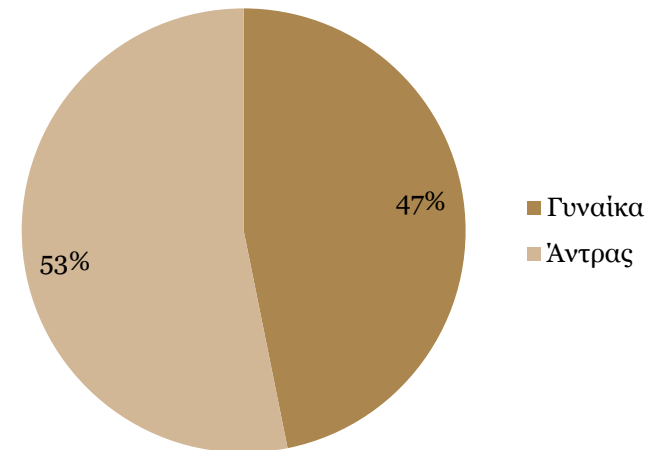

Προκαταρκτική ανάλυση (1)

Κατανομή των απαντήσεων ανά ηλικία και φύλο

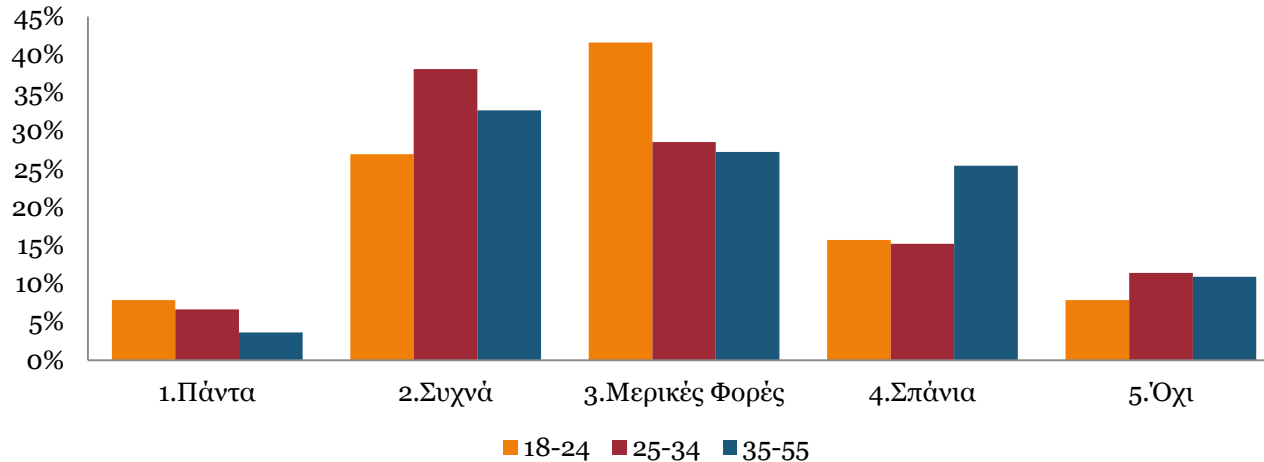
Κατανομή ανά ηλικία

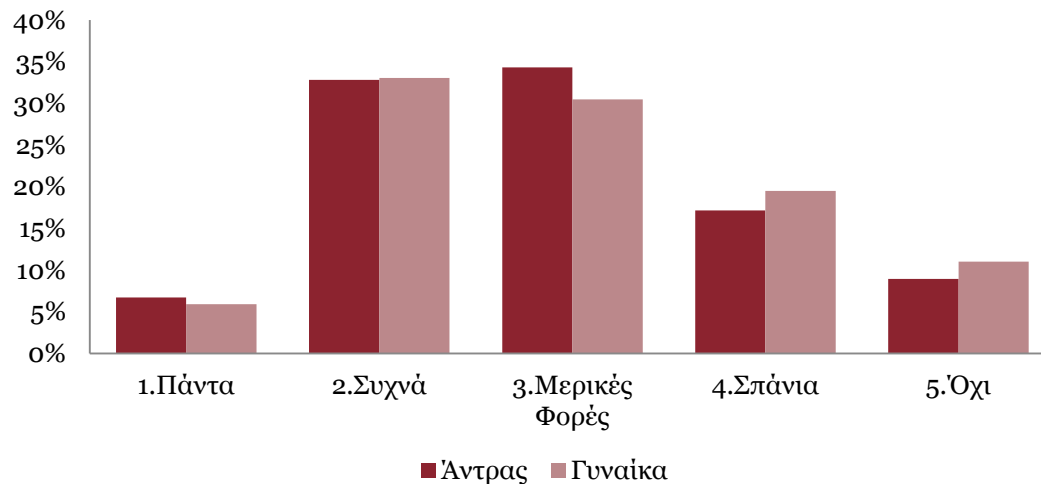
Κατανομή ανά φύλο

Προκαταρκτική ανάλυση (2)

Κατανομή ανά ηλικία στην ερώτηση 'Πόσο συχνά θα χρησιμοποιούσατε το Σ.Ε.Π.'

Κατανομή ανά φύλο στην ερώτηση 'Πόσο συχνά θα χρησιμοποιούσατε το Σ.Ε.Π.'

Μεθοδολογία Προσέγγισης

Επιλογή μέσου μεταφοράς

Ι.Χ./ Μ.Μ.Μ./ Ποδήλατο/ Κανένα

Διακριτή Επιλογή

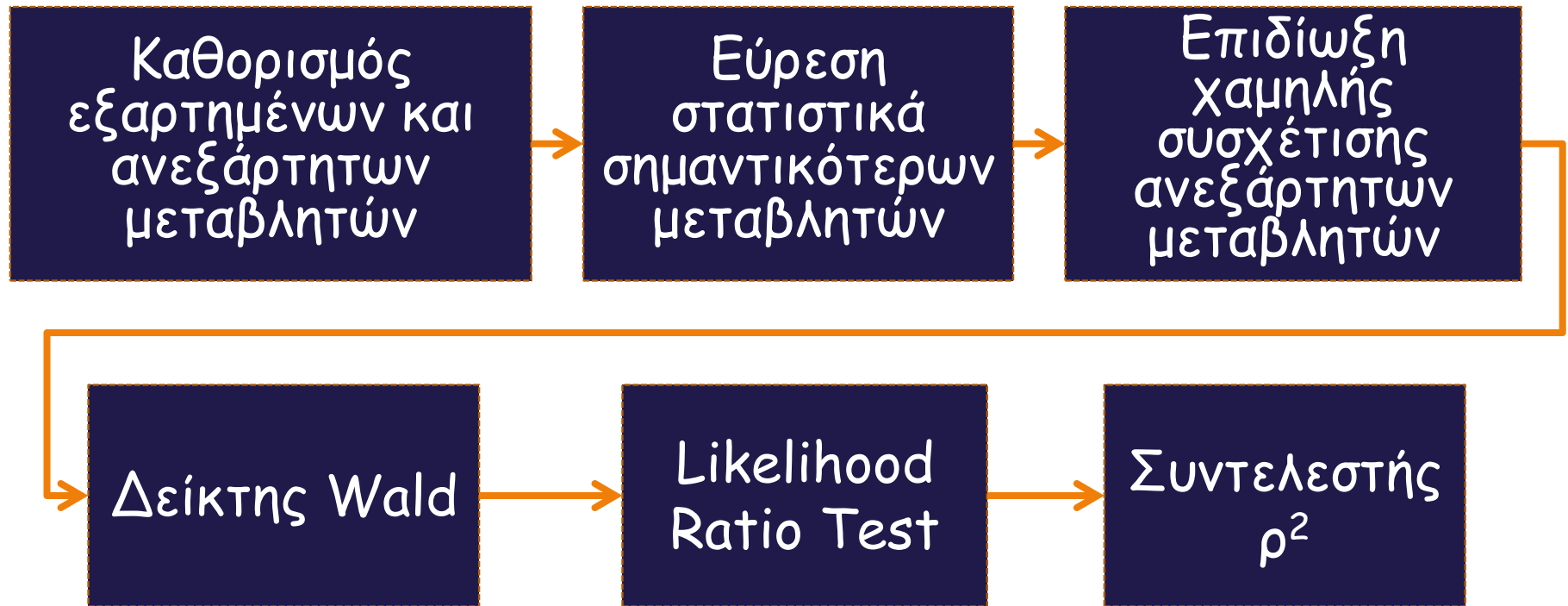

Μοντέλο Λογιστικής Ανάλυσης Παλινδρόμησης

Αποτελέσματα

Βήματα για την ανάπτυξη του μαθηματικού μοντέλου

Εξισώσεις μοντέλου

$$U_{\text{ποδ.}} = 6.39 - 0.0830 * \text{Χρόνος} - 0.274 * \text{Κόστος} + 0.953 * \text{Άνεση} \\ + 2.48 * \text{Φύλο} + 0.905 * \text{Ηλικία} + 2.95$$

$$U_{\text{ΙΧ}} = 5.98 - 0.0497 * \text{Χρόνος} - 0.184 * \text{Κόστος} + 0.537 * \text{Άνεση} \\ + 2.75 * \text{Φύλο} + 2.95$$

$$U_{\text{ΜΜΜ}} = 6.30 - 0.0830 * \text{Χρόνος} - 0.184 * \text{Κόστος} + 0.537 * \text{Άνεση} \\ + 3.25 * \text{Φύλο} + 0.600 * \text{Ηλικία} + 2.95$$

Likelihood ratio test: 2101.730,   Rho-square: 0.376

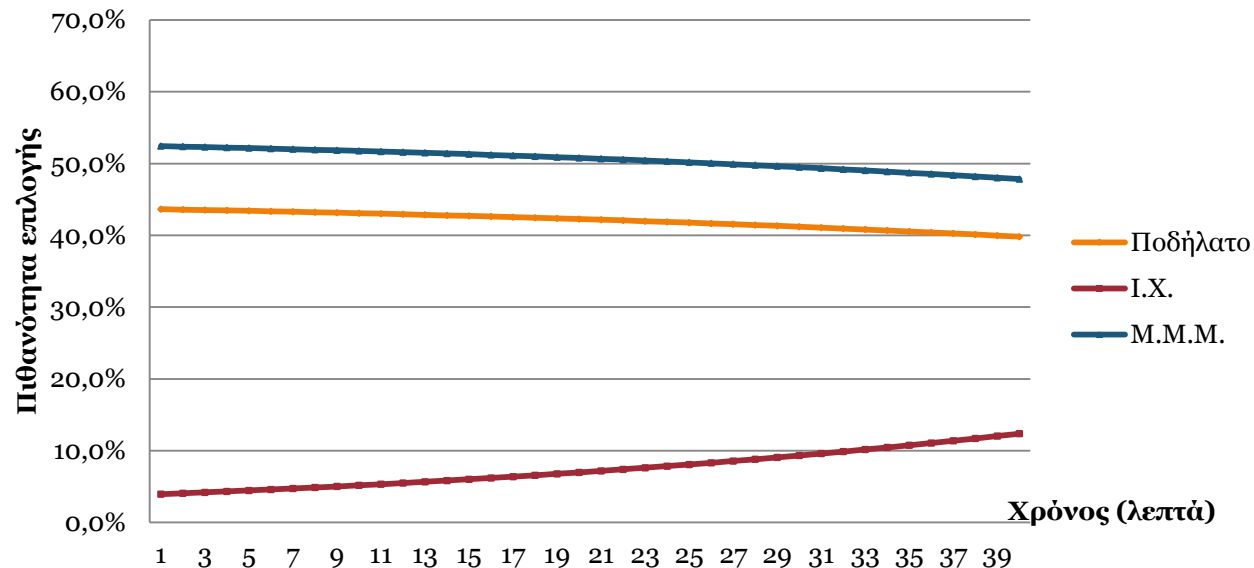
Συγκεντρωτικός Πίνακας

Ανεξάρτητες μεταβλητές	ΠΟΔΗΛΑΤΟ			Ι.Χ.			Μ.Μ.Μ.		
	βi	Wald	Σχετική επιρροή	βi	Wald	Σχετική επιρροή	βi	Wald	Σχετική επιρροή
			e _i			e _i			e _i
ΔΙΑΚΡΙΤΕΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ									
Άνεση	0.953	9.44		0.537	6.25		0.537	6.25	
Ηλικία	0.905	5.61					0.600	3.33	
Φύλο	2.48	2.06		2.78	2.30		3.25	2.69	
ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ									
Χρόνος	-0.083	-15.99	-0,575	-0.0497	-6.97	-0,774	-0.083	-15.99	-1,328
Κόστος	-0.274	-1.36	-0,025	-0.184	-5.26	-0,870	-0.184	-5.26	-0,176

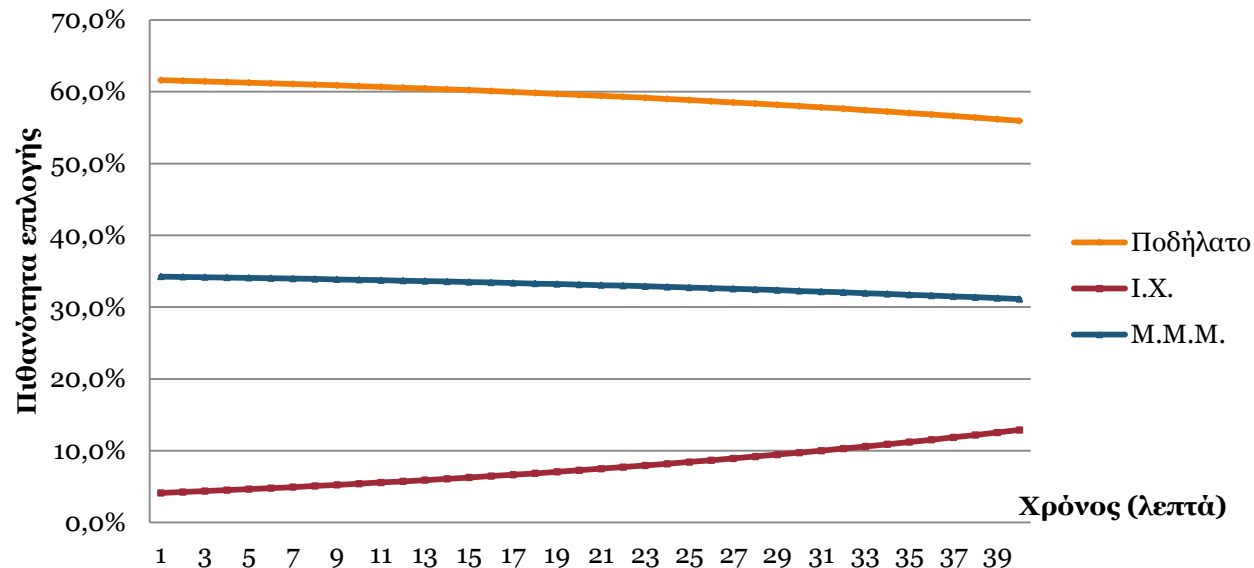
Ανάλυση Ευαισθησίας για επιλογή μέσου με το χρόνο (1/2)

Γυναίκες, ηλικίας 18-24, Υψηλό
επίπεδο άνεσης, μέσο κόστος

Ανάλυση Ευαισθησίας για επιλογή μέσου με το χρόνο (2/2)

Άντρες, ηλικίας 18-24, Υψηλό
επίπεδο άνεσης, μέσο κόστος

Έλεγχος Ιεραρχικού Λογιστικού Προτύπου (nested logit model)

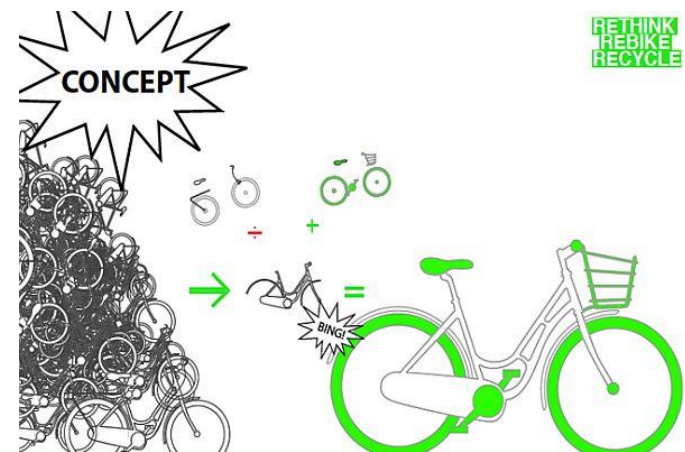
- Αντιμετωπίζονται περιπτώσεις όπου υπάρχει συσχέτιση μεταξύ ορισμένων εναλλακτικών του συνόλου επιλογών.
- Συγκεκριμένα, ελέγχθηκε η σχέση μεταξύ Ι.Χ. και Μ.Μ.Μ., καθώς και τα δύο αποτελούν μηχανοκίνητο μέσο μετακίνησης.
- Αποδείχθηκε ότι δεν έχει εφαρμογή για την παρούσα έρευνα. Δηλαδή, προέκυψε ότι η (ιεραρχική) επιλογή ανάμεσα σε μηχανοκίνητα και μη μηχανοκίνητα μέσα μετακίνησης δεν υπήρξε κριτήριο για τις απαντήσεις που λήφθηκαν.

Εφαρμογή Δυναμικών Διαστρωματικών Στοιχείων (panel data)

- Τα δυναμικά διαστρωματικά στοιχεία λαμβάνουν υπόψη το σφάλμα εκείνο που οφείλεται στην ετερογένεια των ατόμων, και που σε περιπτώσεις πολλαπλών απαντήσεων από ένα άτομο είναι δυνατό να υπολογιστεί.
- Η διερεύνηση της ύπαρξης δυναμικών διαστρωματικών στοιχείων (panel data) έβγαλε θετικά αποτελέσματα και βοήθησε τόσο στη βελτίωση και ακρίβεια των τελικών μοντέλων όσο και στην ερμηνεία τους.
- Προσδιορίστηκε η επιρροή της Ετερογένειας:

Τιμή σφάλματος:	+ 2.95
Δείκτης Wald:	+ 5.31

Συμπεράσματα (1/3)

- ❖ Η πιθανότητα επιλογής ενός συστήματος ενοικίασης ποδηλάτων για τις μετακινήσεις εντός του Δήμου Αθηναίων **επηρεάζεται από** τον χρόνο, το κόστος και την άνεση της μετακίνησης, ενώ από τα χαρακτηριστικά του μετακινούμενου εκείνα που επηρεάζουν είναι το φύλο και η ηλικία.
- ❖ Η πιθανότητα επιλογής του ποδηλάτου μειώνεται με αύξηση του **χρόνου** μετακίνησης.
- ❖ Η αύξηση **κόστους** αποτελεί επίσης έναν μειωτικό παράγοντα για την επιλογή του συστήματος ενοικιαζόμενων ποδηλάτων.

Συμπεράσματα (2/3)

- ❖ Με την αύξηση του επιπέδου άνεσης, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η έννοια της ασφάλειας, παρατηρείται αύξηση της επιλογής του ποδηλάτου. (Φαίνεται η πλειοψηφία των μετακινούμενων να θεωρεί πολύ αποτρεπτικό παράγοντα την απουσία ποδηλατοδρόμων.)
- ❖ Αυξημένη πιθανότητα επιλογής του ποδηλάτου από άντρες.
- ❖ Τα άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία από 18 έως 24 ετών φαίνεται επίσης να προτιμάνε το ποδήλατο.

Συμπεράσματα (3/3)

- ❖ Εξετάστηκαν επίσης η εκπαίδευση, το επάγγελμα, το εισόδημα, η οικογενειακή κατάσταση και η ευελιξία του ωραρίου εργασίας που όμως **δεν βρέθηκε** να επηρεάζουν στην επιλογή του ποδηλάτου.
- ❖ Τέλος, επισημαίνεται ότι το υψηλότερο από το αναμενόμενο ενδιαφέρον για το ποδήλατο λόγω του **διαδικτυακού** χαρακτήρα της έρευνας έχει άμεση επιρροή στα αποτελέσματα τόσο της απλής όσο και της σύνθετης στατιστικής επεξεργασίας.

Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

- ♦ Η επέκταση της έρευνας με επιπλέον **μεταβλητές**, όπως οι καιρικές συνθήκες, ο λόγος και η συχνότητα μετακίνησης αλλά και η κατοχή αυτοκινήτου.
- ♦ Αλλαγή στις τιμές του **χρόνου** και κυρίως του **κόστους** στα σενάρια δεδηλωμένης προτίμησης αναμένεται να επιφέρει αρκετά διαφορετικά αποτελέσματα.
- ♦ Διεξαγωγή της ίδιας ανάλυσης σε **άλλες περιοχές** της πόλης, ή και σε ολόκληρο το λεκανοπέδιο Αττικής, καθώς και σε άλλες πόλεις της χώρας, με διαφορετικές κυκλοφοριακές συνθήκες αλλά και διαφορετική τοπογραφία και να πραγματοποιηθούν συγκρίσεις.
- ♦ Η εφαρμογή άλλων, πιο σύνθετων **στατιστικών μεθόδων**, όπως επίσης και η εφαρμογή τους σε ένα μεγαλύτερο δείγμα.
- ♦ Επανάληψη έρευνας **μετά από εφαρμογή** ενός αντίστοιχου συστήματος ενοικιαζόμενων ποδηλάτων.

Ευχαριστώ πολύ 😊

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Σχολή Πολιτικών Μηχανικών
Τομέας Μεταφορών και Συγκοινωνιακής Υποδομής

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΤΣΟΛΑΚΗ ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014